

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžf/111/2013
Identifikačné číslo spisu:	6011200924
Dátum vydania rozhodnutia:	07.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Gerdová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6011200924.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: B. N., G., adresa na doručovanie: B. proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. I/221/10751-67054/2011/990110-r zo dňa 21. júna 2011, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/81/2011-19 zo dňa 15. júna 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici
č. k. 24S/81/2011-19 zo dňa 15. júna 2012 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením č. k. 24S/81/2011-19 zo dňa 15.06.2012 Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil uznesenie tamojšieho súdu č. k. 24S/81/2011-14 zo dňa 07.03.2012 v časti výroku II., ktorým súd ustanovil žalobcovi za zástupkyňu Mgr. Zuzanu Vajdovú, advokátku so sídlom Dúbravská cesta 2, Bratislava. Zároveň žalobcu, ktorý požiadal o ustanovenie advokáta, odkázal na Centrum právnej pomoci.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že uznesením č. k. 24S/81/2011-14 zo dňa 07.03.2012 bolo rozhodnuté o ustanovení právneho zástupcu z radov advokátov podľa § 30 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) avšak v znení účinnom do 31.12.2011, podľa ktorého mohol dovtedy súd účastníkovi ustanoviť za zástupcu buď Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu. Avšak ustanovenie § 30 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom od 01.01.2012 už neumožňuje súdu ustanoviť účastníkovi konania za zástupcu ani Centrum právnej pomoci a ani advokáta. V zmysle prechodných ustanovení (§ 372u O.s.p.) sa na konania začaté do 31.12.2011 použijú predpisy účinné od 01.01.2012. Súd tak mal žalobcu odkázať na Centrum právnej pomoci. Tým, že krajský súd žalobcovi ustanovil advokátku Mgr. Zuzanu Vajdovú postupoval v rozpore s platným § 30 O.s.p. v znení účinnom od 01.01.2012.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol uznesenie krajského súdu zrušiť. V dôvodoch uviedol, že ustanovenej advokátke žalobcu v konaní vedenom podľa piatej časti O.s.p. nepriznáva ustanovenie § 250 ods. 1 až 4 O.s.p., ani žiadne iné zákonné ustanovenie O.s.p., či iného právneho predpisu, legitimáciu účastníka konania. Krajský súd považoval ustanovenú advokátku za účastníka konania v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 30 O.s.p. Ustanovená advokátka podala odvolanie vo vlastnom mene, ako fyzická osoba vykonávajúca slobodné povolanie advokátky podľa zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 586/2003 Z.z.“). Odvolanie teda nepodala v mene účastníka konania ako zástupca žalobcu. Žalobca sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že rozčlenením výroku uznesenia na výrok o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O.s.p. a na výrok o žiadosti na ustanovenie advokáta podľa § 30 O.s.p. získava ustanovený advokát postavenie účastníka konania s právom podať proti výroku II. odvolanie. Žiadosť o ustanovenie advokáta v zmysle § 30 O.s.p. nie je totiž návrhom na konanie podľa § 80 O.s.p., podaním žiadosti nezačína nové konanie medzi účastníkom konania a advokátom. Ani ustanovením advokáta súd nekonštituuje ďalšie nové súdne konanie podľa § 81 O.s.p. medzi účastníkmi konania a ustanoveným advokátom. Rozhodnutie o návrhu účastníka konania podľa § 30 O.s.p. nie je novým konaním v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. a ani iným konaním podľa § 81 O.s.p., je len opatrením súdu v už prebiehajúcim konaní. Je odpoveďou na žiadosť účastníka konania, majúcou základ v § 138 ods. 1 O.s.p. Proti rozhodnutiu o ustanovení/neustanovení advokáta je možný opravný prostriedok len zo strany účastníka konania, nie však zo strany ustanoveného advokáta, ktorý postavenie účastníka konania nemá.

Žalobca poukázal na ustanovenie § 21 písm. e/ zákona č. 586/2003 Z.z., v zmysle ktorého je advokát povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb, ak vzhľadom na pracovnú záťaženosť alebo dlhodobú neprítomnosť nemôže riadne chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Svoje ustanovenie môže advokát namietať spravidla priamo zastúpenému. Ustanovením advokáta totiž súd založil medzi účastníkom konania a advokátom záväzný právny vzťah. Následne už súd nie je oprávnený do tohto vzťahu vstupovať. Podľa názoru žalobcu mala námietka ustanovenej advokátky smerovať k zastúpenému a nie k súdu. Takúto námietku nemožno posudzovať ako odvolanie proti ustanoveniu vzhľadom na absenciu legitimácie účastníka konania na strane zastupujúcej advokátky. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu však nevyplýva, že by súd považoval podanie advokátky za úkon v zmysle § 21 písm. e/ zákona č. 586/2003 Z.z. Len zastúpený účastník súdneho konania má procesnú spôsobilosť obrátiť sa na súd, ak ustanovený advokát využije svoje právo a zastúpenému vznesie námietku podľa § 21 zákona č. 586/2003 Z.z. V prípade advokátom uplatnenej námietky má účastník konania možnosť žiadať súd o zmenu v osobe advokáta, prípadne namietať neodôvodnenosť vznesenej námietky.

Žalobca je toho názoru, že v Občianskom súdnom poriadku neexistuje právna úprava, ktorá by umožňovala odvolaciemu súdu, aby meritorne rozhodol o odvolaní ustanovenej advokátky proti II. výroku uznesenia č. k. 24S/81/2011-14. Nie je rozhodujúce, čo je po skutkovej a právnej stránke obsahom podania neoprávneného odvolateľa, označeného ako odvolanie. Súd sa vecnou stránkou podaného odvolania neoprávneného účastníka konania nemôže vôbec zaoberať a vydať rozhodnutie, ale také podanie je povinný ex lege odmietnuť.

Keďže odvolanie nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, súd nevyzýval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu (§ 209a ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. V senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Podľa § 30 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 31.12.2011, účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho

žiadosť za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 30 O.s.p. v znení účinnom od 01.01.2012, účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 372u O.s.p. na konania začaté do 31. decembra 2011 sa použijú predpisy účinné od 1. januára 2012.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa môže podať predovšetkým účastník konania (§ 201 veta prvá O.s.p.). Avšak účastníkom pre určitý úsek konania môže byť aj osoba (fyzická alebo právnická osoba), o ktorej procesných právach a povinnostiach sa má v konaní rozhodovať. Postavenie inej osoby ako účastníka konania pre určitú časť konania je potrebné vyvodiť z konkrétnej procesnej situácie. Ak súd uložil rozhodnutím inej osobe než účastníkovi konania určitú povinnosť, spravidla má pre túto časť konania táto osoba postavenie účastníka konania, a teda je, okrem iného, oprávnená napadnúť túto časť rozhodnutia opravným prostriedkom. V posudzovanej veci krajský súd najprv ustanovil Mgr. Zuzanu Vajdovú, advokátku za zástupcu žalobcu, táto sa však odvolala s poukazom na ustanovenie § 30 O.s.p. v znení účinnom od 01.01.2012. Na to následne krajský súd výrok o ustanovení právneho zástupcu žalobcu zrušil a žalobcu odkázal na Centrum právnej pomoci v zmysle § 30 O.s.p. Uznesením, ktorým súd ustanovil advokátku za právnu zástupkyňu žalobcu vznikol medzi touto osobou a súdom vedľajší procesnoprávny vzťah, ktorého obsahom sú spravidla najprv povinnosti a potom aj oprávnenia. Predmetom rozhodovania súdu v týchto prípadoch sú vždy len procesné otázky (okrem iného aj napríklad svedočné, znalečné, trovy konania a pod.). Účastník pre určitý úsek konania tak spravidla môže použiť aj opravné prostriedky, prípadne môže podávať iné návrhy, ktorými požaduje rozhodnúť o svojom práve.

Z uvedeného vyplýva, že ustanovená advokátka mala právo podať odvolanie proti uzneseniu č. k. 24S/81/2011-14 zo dňa 07.03.2012 výroku II., ktorým bola ustanovená za právnu zástupkyňu žalobcu vzhľadom na to, že jej týmto výrokom bola súdom uložená povinnosť na zastupovanie žalobcu. Vzhľadom na zmenenú úpravu od 01.01.2012 už súd nemohol ustanovovať právnych zástupcov z radov advokátov, ale len odkázať žalobcu na Centrum právnej pomoci. Keďže prvostupňový súd rozhodol v rozpore s platnou a účinnou právnou úpravou, rozhodol prostredníctvom autoremedúry a nezákonný výrok II. o ustanovení právneho zástupcu zrušil a žalobcu odkázal na Centrum právnej pomoci.

Senát najvyššieho súdu poukazuje aj na svoje skoršie rozhodnutia napr. sp. zn. 2Cdo/161/2010 zo dňa 28.09.2010, 1Sža/26/2008 zo dňa 16.12.2008, 6Sžo/550/2009 zo dňa 10.03.2010, z ktorých vyplýva, že advokát môže podať odvolanie proti tomu výroku, ktorým bol ustanovený za právneho zástupcu. Pred účinnosťou nového znenia § 30 O.s.p. do 31.12.2011 mohol svoje ustanovenie pred súdom namietat len s odvolaním sa na dôvody uvedené v zákone č. 586/2003 Z.z. Avšak po zmene ustanovenia § 30 O.s.p. od 01.01.2012 už súd nemohol ustanoviť advokáta za zástupcu účastníka, a preto ani ustanovená advokátka nebola povinná v podanom odvolaní svoje ustanovenie namietat len z dôvodov uvedených v § 21 zákona č. 586/2003 Z.z.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody najvyšší súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/81/2011-19 zo dňa 15.06.2012, ktorým bolo ustanovenie advokátka uznesením č. k. 24S/81/2011-14 zo dňa 07.03.2012 výrokom II. zrušené a žalobca bol odkázaný na Centrum právnej pomoci, postupom podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil ako vecne správne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.